Board Of School Education Haryana

मॉडल पेपर

उत्तर

2025

aglasem.com

अङ्कयोजना उत्तरसङ्केताश्च

कक्षा – नवमी

संस्कृत (2024-25)

समयः - होरात्रयम् **सम्पूर्णाङ्काः - 80**

अवधातव्यम् –

1. अङ्कयोजनायां प्रदत्तानि उत्तराणि निर्देशात्मकानि सन्ति । प्रदत्तानि उत्तराणि अतिरिच्यापि सन्दर्भानुसारम् अन्यानि उत्तराणि भवितुम् अर्हन्ति ।
2. आन्तरिकविकल्पात्मकेषु प्रश्नेषु यद्यपि स्पष्टतया निर्देशः दत्तः अस्ति यत् केवलं प्रश्नद्वयम् अथवा प्रश्नत्रयम् इत्यादिकम् उत्तरं दातव्यं तथापि यदि छात्रः अतिरिक्त-प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखति तर्हि छात्रहिताय निर्णयः कर्तव्यः। यथा पठितगद्यांशे त्रयाणां प्रश्नानाम् उत्तरलेखनम् अभीष्टं परं छात्रः यदि चतुर्णां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखति तर्हि तत्र केवलं प्रथमत्रयाणां प्रश्नानां न अपितु यानि उत्तराणि उत्तमानि सन्ति तेषां मूल्याङ्कनं करणीयम्।
3. यदि विद्यार्थिनः उत्तरलेखनसमये समुचितानां विभक्तीनां वचनानां च प्रयोगं न कुर्वन्ति तर्हि अंशतः अङ्काः कर्तनीयाः, न तु सम्पूर्णाङ्काः।
4. त्रुटिपूर्णवर्तन्यै व्याकरणात्मक-प्रयोगाय च अनुपाततः अङ्काः कर्तनीयाः, न तु सम्पूर्णाङ्काः ।
5. आंशिक-दृष्ट्या समुचितेभ्यः उत्तरेभ्यः अपि अङ्काः देयाः ।

	खण्डः 'क' अपठितावबोधनम्	10 अङ्काः
1.	**अपठितगद्यांशाधारित-उत्तराणि :-**	
	(अ) एकपदेन उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्)। क गोदावरीतीरे । ख तण्डुलान् । ग अविचारितम् ।	2×1=2
	(ब) पूर्णवाक्येन उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्) क कपोतराज: तण्डुललुब्धान् कपोतान् प्रत्याह। ख पक्षिण: शाल्मलीतरौ निवसन्ति स्म। ग व्याध: रात्रौ तण्डुलान् विकीर्य जालं विस्तारितवान्।	2×2=4
	(स) अस्य अनुच्छेदस्य कृते उपयुक्तं शीर्षकम् – **सर्वथा अविचारितं कर्म न कर्तव्यम्।**	1

	(द) यथानिर्देशम् उत्तरत- **(केवलं प्रश्नत्रयम्)** क प्रति+आह । ख लट् लकार: । ग विशाल: । घ प्रथमा ।	3×1=3
	खण्डः 'ख' रचनात्मक-कार्यम्	**10 अङ्काः**
2.	**(क) पत्रलेखनम्** परीक्षाभवनम् तिथि: - माननीया: पितृवर्या: सादरं प्रणमामि। मम (1) प्रथमसत्रीया परीक्षा समाप्ता। मम विद्यालयस्य अध्यापिका: शैक्षिक (2) भ्रमणाय नेष्यन्ति। एतदर्थं पञ्चशतं(3) रुप्यकाणि दातव्यानि । यदि भवत: (4)अनुमति: स्यात् तर्हि अहमपि गच्छेयम्। अतः (5) कृपया उपर्युक्तां राशिं प्रेषयित्वा माम् अनुगृहीतां कुर्यु:। गृहे सर्वेभ्यो मम प्रणामः। भवतां प्रिया, रमा। **(ख) चित्रं दृष्ट्वा रिक्तस्थानपूर्तिः** क. अस्मिन् चित्रे एक: विशाल: वृक्ष: अस्ति। ख. जले एक: नर: स्नानं करोति। ग. वृक्षे बहव: खगा: सन्ति। घ. चित्रे वृक्षस्य समीपे तड़ाग: अस्ति। ङ वृक्षस्य अध: मयूर: नृत्यति।	5×1=5 5×1=5
	खण्डः 'ग' पठित-अवबोधनम्	**24 अङ्काः**
3.	**गद्यांशं पठित्वा हिन्दीभाषया सप्रसङ्गःसरलार्थं लिखत –** प्रस्तुतगद्यांशः पाठ-5 **"भ्रान्तो बाल:"** इति पाठाद् उद्धृतः। **अथवा** प्रस्तुतगद्यांशः पाठ-3 **"गोदोहनम् "** इति पाठाद् उद्धृतः। कस्यापि एकस्य गद्यांशस्य हिंदीभाषया प्रसङ्गं सरलार्थं च लेखनेन 1+3=4 अङ्काः प्रदेयाः।	1×4=4

4.	**श्लोकं पठित्वा हिन्दीभाषया सप्रसङ्गसरलार्थं लिखत –** प्रस्तुतश्लोकः पाठ-4 **"सूक्तिमौक्तिकम्"** इति पाठाद् उद्धृतः। **अथवा** प्रस्तुतश्लोकः पाठ-6 **"लौहतुला"** इति पाठाद् उद्धृतः। कस्यापि एकस्य श्लोकस्य हिंदीभाषया प्रसङ्गं सरलार्थं च लेखनेन 1+3=4 अङ्काः प्रदेयाः।	1×4=4
5.	**सूक्त्योः भावार्थलेखनम् :-** प्रदत्तसूक्तिषु मात्रद्वयोः सूक्त्योः भावार्थं हिन्दीभाषया लेखनेन पूर्णाः अङ्काः 2+2=4 प्रदेयाः। **अथवा** **अन्वयस्य रिक्तस्थानपूर्तिः :- (उत्तराणि)** 1) वृत्तम् 2) याति 3) वित्तत: 4) क्षीण:	2×2=4 **अथवा** 4×1=4
6.	**पठितगद्यांशाधारित-उत्तराणि :-** (क) शीतलमन्दसुगन्धपवना: औषधकल्पं प्राणवायुं वितरन्ति। (ख) सरित: अमृतस्वादु निर्मलं जलं प्रयच्छन्ति। (ग) मानव: पर्यावरणं नाशयति। (घ) "औषधकल्पं" विशेषणपदमस्ति।	3×1=3
7.	**पठितश्लोकाधारित-उत्तराणि :-** (क) जन्तवः प्रियवाक्यप्रदानेन तुष्यन्ति। (ख) दरिद्रता वचने न भवेत्। (ग) जन्तवः इत्यत्र प्रथमा विभक्तिः ।	2×1=2
8.	**रेखाङ्कितपदानि आधृत्य कोष्ठकात् चित्वा प्रश्ननिर्माणं कुरुत - (केवलं प्रश्नत्रयम्)** **उत्तराणि :-** (क) कस्मात् (ख) किम् (ग) कम् (घ) काभिः	3×1=3

9.	प्रश्नपत्रे लिखितश्लोकान् विहाय **'शेमुषी भाग-1'** पुस्तकात् संस्कृतभाषया एकस्य शुद्धस्य श्लोकस्य लेखने 4 अङ्काः प्रदेयाः। त्रुटिपूर्णवर्तन्यै अङ्काः कर्तनीयाः।	1x4=4
	खण्डः 'घ' अनुप्रयुक्त-व्याकरणम्	**19 अङ्काः**
10.	(क) व्यञ्जनसन्धेः अथवा गुणसन्धेः परिभाषां हिन्दीभाषया उदाहरणञ्च संस्कृतभाषया लेखनेन 1+1=2 अङ्कौ प्रदेयौ। (ख) द्वन्द्वसमासस्य अथवा तत्पुरुषसमासस्य परिभाषां हिन्दीभाषया उदाहरणञ्च संस्कृतभाषया लेखनेन 1+1=2 अङ्कौ प्रदेयौ। (ग) कर्मकारकस्य अथवा सम्प्रदानकारकस्य परिभाषां हिन्दीभाषया उदाहरणञ्च संस्कृतभाषया लेखनेन 1+1=2 अङ्कौ प्रदेयौ।	1×2=2 1×2=2 1×2=2
11.	**यथानिर्दिष्टानि शब्दरूपाणि - (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)** **उत्तराणि :-** (क) रामाय (ख) बालकेन (ग) लताया: (घ) केषु (ङ) मयि (च) बालकानाम्	4×1=4
12.	**यथानिर्दिष्टानि धातुरूपाणि - (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)** **उत्तराणि :-** (क) अपठ: (ख) लेखिष्यति (ग) गच्छाम (घ) भविष्यथ: (ङ) पिबतु (च) सेवसे	4×1=4
13.	**उचितविभक्तिप्रयोगं कुरुत। (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)** **उत्तराणि :-** (क) मित्रेण (ख) नेत्रेण (ग) पुत्राय (घ) ग्रामं (ङ) विवादेन	4×1=4

14.	**उपसर्गान् पृथक् कृत्वा लिखत। (केवलं प्रश्नद्वयम्)** **उत्तराणि :-** (क) नि (ख) आ (ग) वि	2×1=2
	खण्डः – 'ङ' पाठाधारिताः बहुविकल्पीयाः प्रश्नाः	**17 अङ्काः**
15.	**प्रदत्तवैकल्पिकचतुर्भ्यः उत्तरेभ्यः एकं शुद्धम् उत्तरं चित्वा लिखत –** **उत्तराणि :-** (क) (i) यथेच्छया (ख) (ii) सप्ताह+ अन्ते (ग) (iv) तत्पुरुष (घ) (i) विभवेन हीना: (ङ) (i) दक्षिणेन (च) (ii) उपरि (छ) (iii) तरुः (ज) (iii) समीर: (झ) (ii) रोदितुम् (ञ) (i) क्त्वा (ट) (ii) 59 (ठ) (i) पञ्चाशीति: (ड) (ii) मोदकानि (ढ) (i) भ्रान्त: (ण) (ii) क्त (त) (iv) पञ्च (थ) (iii) षड्वादने	17×1=17

Sample Papers

- CBSE Sample Papers
- ICSE / ISC Board Sample Papers
- AP Board Sample Papers
- Assam Board Sample Papers
- Bihar Board Sample Papers
- Chhattisgarh Board Sample Papers
- Goa Board Sample Papers
- Gujarat Board Sample Papers
- Haryana Board Sample Papers
- HP Board Sample Papers
- J&K State Board Sample Papers
- Jharkhand Board Sample Papers
- Karnataka Board Sample Papers
- Kerala Board Sample Papers

Sample Papers

- MP Board Sample Papers
- Maharashtra Board Sample Papers
- Manipur Board Sample Papers
- Mizoram Board Sample Papers
- Orissa Board Sample Papers
- Punjab Board Sample Papers
- Rajasthan Board Sample Papers
- Tamil Nadu Board Sample Papers
- Telangana State Board Sample Papers
- Tripura Board Sample Papers
- UP Board Sample Papers
- Uttarakhand Board Sample Papers
- West Bengal Board Sample Papers

